

Zwarte koralen

REEFSECRETS

40

en Cilinderrozen

Zwarte koralen van de orde *Antipatharia* en cilinderrozen van de orde *Ceriantharia* vormen de subklasse *Ceriantipatharia*. Het gaat bij de *Ceriantipatharia* om neteldieren met relatief weinig soorten. Ze leven in kolonies of solitair. De aquarianen zijn het best bekend met de cilinderrozen uit deze subklasse. Tot de *Ceriantipatharia* behoren ook de zeldzame en begeerde zwarte koralen van het geslacht *Antipathes*.

Boven: cilinderrozen zijn niet per se geschikt voor een rif aquarium. Ze kunnen beter gehouden worden in een speciaal aquarium met een hoge zandbodem. Normaal vangen cilinderrozen plankton, maar soms kan het zijn dat ze een kleine vis vangen.

Foto: Arend (www.commonswikimedia.org)

Links: Zwarte koraal, hier *Antipathes* sp. uit Koh Phangan. Foto: Chaloklum Diving (www.commonswikimedia.org)

Zwarte koralen van de orde *Antipatharia*

Vertegenwoordigers van de orde *Antipatharia* komen in alle zeeën voor, net onder de lage waterstand tot enkele duizenden meters. De meerderheid van de ongeveer 150 soorten leven in tropische oceanen op een diepte van meer dan 100 meter, slechts een paar soorten komen in ondiepere wateren van minder dan 20 meter diepte voor. Deze ondiep water soorten groeien meestal waar de lichtinval erg laag is, dus in grotten of onder overhangen. Het skelet van een aantal van de grootste en sterkste soort van zwarte koralen - kolonies van *Antipathes Grandis* zijn vaak 2m hoog - is al lange tijd zeer populair vanwege zijn prachtige ebbenhouten kleur en werd tot sieraden gemaakt. Het vroegste gebruik van zwarte koralen is uit de Rode Zee bekend. Het gaat duizenden jaren terug. Onlangs was de exploitatie op veel plaatsen zo sterk dat de voorraden grotendeels werden uitgerooid. Zwarte koralen worden daarom nu beschermd in vele landen. Op het eerste gezicht lijken Zwarte

koralen op gorgonen. Kijkt men echter beter naar de kolonies, ontdekken we nog grotere morfologische verschillen. De Coenenchym omringt een bruine of zwarte skelet, dat bestaat uit een harde, eiwithoudende substantie. De poliepen kunnen zich niet volledig terugtrekken in de Coenenchym zelf. Ze hebben een bijzondere vorm, waarbij de mondopening verhoogd ligt en dat vergelijkbaar is met de anemonen. Zoals bij andere kolonievormende Neteldieren zijn de poliepen met elkaar verbonden. De individuen hebben zeer zwak ontwikkelde spieren die traag reageren op raken. Sommige kolonies zijn struikvormig, anderen groeien met lange rechte of spiraalvormige takken. De systematiek van de orde *Antipatharia* is slechts gebrekkig onderzocht. De familie *Antipathidae* omvat vaak twee geslachten *Cirripathes* en *Antipathes*. In het geslacht *Cirripathes* waarvan soorten populair zijn zo als draadkoralen, daar met *Cirripathes spiralis* een soort is die waarschijnlijk de meest opmerkelijke vorm van alle neteldieren bezit. *C. spiralis*

Vrije vertaling van het boek "koraalrif aquarium" door Henk de Bie

ontwikkelt zich spiraalvormig uit een eenvoudige, rechte tak die enkele meters lang kan zijn. We vonden *C. spirales* in de Malediven tot ongeveer 20 meter diepte. Dit draadkoraal groeit niet in groepen, maar leeft solitair overal in het rif waar sterke stroming heerst.

Cirripathes soorten zijn in principe stroming actieve neteldieren, waarbij de poliepen niet openen als de stroming te zwak is. Daarentegen heeft de verlichtingssterkte geen invloed op de activiteit van de poliep. In de meeste Malediven riffen vonden we regelmatig *Cirripathes* soorten, maar steeds dieper dan 7 meter.

De soorten van het geslacht *Antipathes* vormen relatief groot, struikachtige kolonies en horen bij de echte zwarte koralen.

In de zee vindt men ze normalerwijze op een diepte van over 20 meter (OAKELY, 1988).

Antipathes soorten groeien in de regel heel langzaam. Een in de Rode Zee en de Indische Oceaan veel voorkomende soort is *A. dichotoma*. Over de aquarium verzorging van *Antipatharia* is tot nu toe weinig bekend. Brockmann (1985C) beschrijft zijn ervaringen met *Cirripathes anguina* van de Malediven. Onder andere rapporteerde hij dat uiterst fijn diervoeder nodig is omdat de poliepen klein zijn, en het eten met name binnen het bereik van de Coenenchyms gevangen wordt.

Cilinderrozen orde *Ceriantharia*

Cilinderrozen zijn algemeen bekend en gewaardeerd in de aquarium-hobby om hun fascinerende, bijna kunstzinnige vormen. Cilinderrozen kunnen echter niet samen leven met rifbouwende koralen. Ze groeien in ongeveer 1 tot 50 meter diepte in de modder of zand bodems van lagunes of tussen koraalformaties. Cilinderrozen bouwen in de grond een

hol uit modder dat ze stollen met slijm uit hun lichaam. In deze hollen houden zich ook andere organismen op, in het bijzonder borstelwormen. In de zee kan een hol tot 1 meter lang worden. Wanneer de soort echter ingevoerd wordt voor de aquariumhobby dan zijn ze meestal niet langer dan 20 tot 30 cm. De kleuren van de cilinderrozen variëren sterk, van wit tot geel tot oranje. Zo nu en dan worden ook fantastisch groen of paars gekleurde exemplaren geïmporteerd. Langs de rand van de schijf zijn de marginale tentakels (Marginal tentakels), die

kunnen oplopen tot 30 cm lang en niet meer dan enkele millimeters dik. Aan de binnenkant van de mond zijn orale tentakels (Labialtentakel), die minder representatief zijn in vergelijking met de marginale tentakels. Met de marginale tentakels vangt een cilinder Roos klein plankton en geen groter voer, zoals vaak wordt verondersteld. De tentakels bevatten veel netelcellen met een zeer sterk netelgif. Daarom mogen cilinderrozen niet samen gehouden worden met andere neteldieren. In een speciaal aquarium maakt een cilinderroos dat

weer goed. Vaak wordt echter waargenomen, dat ze hun mooie krans met tentakels verliest. Dit is meestal een gevolg omdat ze niet te grove voeders verzorgd worden of voeders die in het midden van de mondopening gelegd wordt. Daardoor worden de lange randtentakels overbodig, zodat deze met de tijd gedegenereren worden. Cilinderrozen zouden met fijn levend voer, wat vrij in het aquarium moet drijven, gevoerd moeten worden. Alleen op deze manier bootsen we de natuurlijke omstandigheden na en bieden we de dieren een kans voor een goed leven. Ook moet u ervoor zorgen dat overvoeren wordt vermeden. Uit de Indo-Pacific wordt *Cerianthus orientalis* vaak ingevoerd. Bij nachtelijke duiken op de Malediven zagen we op de zandbodem meerdere exemplaren van de soort *Pachycerianthus mana*. Gedurende de dag waren de dieren volledig verborgen in hun ingegraven buis. De soort is ook goed bekend van de Rode Zee.

Cirripathes zwarte- of doornkoralen **Cirripathes anguina spiraalvormige Doornkoraal**

Voorkomen:	Indo-Pacific.
Groevorm:	1 meter of meer.
Voer:	plankton; neemt in het aquarium ook plankton vervanger aan.
Beschrijving:	Meestal bruinachtig. Groeit meestal als een enkele, spiraalvormige tak en woont op de buitenste rif helling van 5 meter diepte naar beneden. Verschillende tamelijk op elkaar lijkende soorten waardoor identificatie moeilijk is.

Aquarium voorwaarden

Algemeen:	Er is weinig bekend over de aquarium verzorging. Naar Brockmann (1985) is deze Doornkoraal gemakkelijk te onderhouden wanneer het juiste voer wordt gegeven.
Belichting:	Is volgens Brockmann (1985) niet relevant, omdat exemplaren onder volle licht het zelfde groeide, als die in de schaduw.
Waterbeweging:	Middel tot sterk.
Vermeerderings mogelijkheden:	Onbekend.

AE: +/- ; GK: 0 ; EK: +/-

Feather Stars (Comatulida)

Cerianthidae • Zylinderrosen

Cerianthidae-soorten cilinderrosen

Voorkomen:	In alle zeeën wijdverbreid.
Grootte:	De meeste soorten bereiken 20 tot 40 cm.
Voeder:	Plankton; in Aquarium wordt plankton vervangend voer verondersteld.
Omschrijving:	Cylinderrosen leven in hollen die min of meer diep worden ingebouwd in het zand of modder, en worden gemaakt van gestold slijm van het eigen lichaam. De tentakels zijn erg lang en netelen extreem sterk. Verschillende soorten en geslachten worden geïmporteerd, bijvoorbeeld; <i>Anthoactis spp.</i> , <i>Arachnanthus spp.</i> , <i>Cerianthus spp.</i> , <i>Ceriantheopsis spp.</i> , <i>Tsarachnanthus spp.</i> en <i>Pachy- Cerianthus spp.</i> De identificatie is niet eenvoudig.

Aquarium voorwaarden

Algemeen:

Behoeftte aan een dikke bodemgrond of een PVC buis, wat wordt aangenomen als vervanging. Het netelgif is bijzonder schadelijk voor andere dieren. Cilinderrosen worden het best gehouden in een groot speciaal aquarium.

Belichting:	Gemiddeld tot zwak.
Waterbeweging:	Middel.
Vermeerdering mogelijkheden:	Tot dus ver onder aquarium omstandigheden niet bekend.

AE: +/- ; GK: - ; EK: +/-

Cirripathes spiralis

POPPE IMAGE

AE: = Algemene aquarium geschiktheid

- = Minder goed
- +/- = Meer of minder goed
- + = Goed
- 0 = Onbekend

GK: Giftigheid / Netelgevoeligheid

- = Sterk
- +/- = Meer of minder sterk
- + = Gering
- 0 = Onbekend

EK: Gevoeligheid

- = Erg
- +/- = Meer of minder
- + = Niet
- 0 = Onbekend